

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ПАДАЛКА ЛІЛІЯ ОЛЕГІВНА

Національна академія внутрішніх справ,
аспірантка кафедри криміналістики та судової медицини

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Аналіз матеріалів практики свідчить, що злочинна діяльність у сфері оподаткування характеризується комплексним характером і, як правило, структурно включає у себе складні технології та моделі злочинної діяльності. Зважаючи на викладене, практика розслідування таких кримінальних правопорушень підтверджує недостатність використання традиційного інструментарію у формі проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, а потребує використання складних тактичних операцій, які можуть забезпечити вирішення комплексних завдань розслідування на відповідних етапах.

У складних та багатоепізодних кримінальних провадженнях важливим є встановлення суб'єктно-структурної організації реалізації відповідної технології злочинної діяльності, що потребує самостійного комплексу заходів. Зважаючи на викладене, як самостійну тактичну операцію можна виокремити *«Встановлення структурно-функціонального забезпечення реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування»*. Необхідно звернути увагу, що за своїм структурним наповненням вказана тактична операція в основному складається із використання методології розвідувальної аналітики та окремих негласних слідчих (розшукових) дій, оскільки встановлення рівня інтенсивності та сутності таких зв'язків за допомогою вербальних слідчих (розшукових) дій не завжди забезпечує належних інформаційний результат.

Аналітичне опрацювання матеріалів практики свідчить, що за результатами такого аналізу, у межах тактичної операції вирішується доволі широкий спектр організаційно-тактичних завдань, зокрема:

по-перше, формування у слідчого ідеальної моделі щодо ролі кожної особи у забезпеченні реалізації відповідної технології злочинної діяльності. Більше того, така модель може бути сформована у вигляді аналітичної схеми із розміщенням суб'єктів за відповідними класифікаційними групами. На нашу думку, у результаті цього у структурі такої класифікації можна виокремити декілька груп:

а) суб'єкти, які усвідомлено та ситуативно забезпечували реалізацію технології злочинної діяльності. Вивчення матеріалів практики свідчить, що діяльність таких осіб, як правило, полягає у вчиненні таких дій:

– надання власних документів та безпосередня участь у реєстрації суб'єктів господарської діяльності з ознаками фіктивності,

які виступають структурним елементом реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування;

- надання офісних приміщень із відповідними юридичними адресами для реєстрації суб'єктів господарської діяльності з ознаками фіктивності;

- отримання та розголошення службової та іншої конфіденційної інформації, яка сприяє ефективній реалізації технології злочинної діяльності;

- невчинення передбачених законодавством дій, які сприяють реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування;

б) суб'єкти, які несвідомо та ситуативно забезпечили реалізацію технології злочинної діяльності. Зважаючи на опрацьовані матеріали практики, можна виокремити такі форми діяльності цієї категорії осіб:

- надання аналітично-консалтингових послуг, які спрямовані на виявлення законодавчих прогалин та інших недоліків системи адміністрування податків, які можуть бути враховані та використані суб'єктами для реалізації технології злочинної діяльності. Необхідно наголосити, що у діях таких осіб, відсутній склад будь-якого кримінального чи адміністративного правопорушення, оскільки вони, як правило формують аналітичні продукти на замовлення конкретних осіб не володіючи даними щодо напрямів їх подальшого використання;

- несвідоме розголошення інформації конфіденційного чи службового характеру, яка може бути використана для вчинення злочину у сфері оподаткування;

- участь у заснуванні окремих суб'єктів господарської діяльності із наявністю внутрішнього переконання, що вказані суб'єкти реально здійснюватимуть господарську діяльність. У той же час, слушно відзначити, що через певний хронологічний період часу особа усвідомлює, що приймає участь у реалізації технології злочинної діяльності, оскільки усвідомлено формує та підписує документацію щодо неіснуючих (фіктивних) господарських операцій;

в) суб'єкти, які усвідомлено приймали участь у реалізації окремих елементів технології злочинної діяльності, ознаками яких є: наявність спеціальних знань або посадового становища, яке створює передумови для зловживання впливом та можливістю його використання у протиправній діяльності; обізнаність лише щодо окремих елементів технології злочинної діяльності у якій особа безпосередньо приймала участь; наявність різного типу зв'язків з іншими учасниками технології злочинної діяльності; отримання винагороди за конкретні вчинені дії, які сприяли реалізації злочинної технології, а не у розподілі кінцевого доходу отриманого за результатами злочинної діяльності.

Важливість виокремлення таких осіб зумовлена тим, що: а) нестійкість зв'язків із усіма учасниками злочинного угруповання економічної спрямованості, підвищує рівень вірогідності отримання правдивих показань без застосування складних тактичних прийомів та проведення допитів у конфліктних ситуаціях, а також мінімізує вірогідність протидії досудовому розслідуванню з боку таких осіб; б) можливість

причетності таких осіб до вчинення інших правопорушень у сфері оподаткування шляхом систематичного вчинення аналогічних дій.

З тактичного боку формування аналітичного продукту із виокремленням таких осіб дозволяє слідчому перш за все, правильно визначити послідовність проведення вербальних слідчих (розшукових) дій, зокрема допитів, що у подальшому надасть тактичну перевагу під час проведення допитів та постійних учасників реалізації технології злочинної діяльності.

г) суб'єкти, які усвідомлено брали участь у реалізації усіх елементів технології злочинної діяльності у сфері оподаткування. Аналіз матеріалів практики свідчить, що такі суб'єкти можуть бути умовно розподілені на певні групи залежно від їх функціональної спрямованості під час реалізації технології злочинної діяльності:

- особи, які здійснювали інтелектуально-аналітичне забезпечення реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування. Функціональною спрямованістю таких осіб, як правило є: по-перше, розроблення моделі злочинної діяльності та розрахунок ефективності її застосування; по-друге, оцінка ризиків та загроз, які можуть виникнути під час реалізації такої технології злочинної діяльності; по-третє, постійний контроль за реалізацією технології злочинної діяльності та її коригування у разі необхідності;

- особи, які безпосередньо здійснювали реалізацію технології злочинної діяльності. Така реалізація може забезпечуватись: а) безпосереднім вчиненням окремих дій; б) встановлення зв'язків з іншими особами з метою залучення їх до реалізації технології злочинної діяльності та подальший контроль за такими діями тощо;

- особи, які виступають організаторами реалізації технології злочинної діяльності у сфері оподаткування. Загалом, функціональна спрямованість таких осіб полягає у: а) структурно-функціональному забезпеченні реалізації такої злочинної технології; б) постійному контролі за діяльністю учасників злочинної технології, контроль за їх діями та забезпечення їх безпеки шляхом використання різних форм зловживання впливом; розподіл прибутків, отриманий у результаті реалізації такої технології злочинної діяльності.

Як свідчить опрацювання матеріалів практики, за результатами використання методології розвідувальної аналітики формуються відповідні аналітичні продукти, зокрема: а) асоціативні матриці; б) матриці взаємозв'язків; в) аналітичні схеми телефонних зв'язків. Необхідно наголосити, що такі аналітичні продукти не просто повинні демонструвати відповідну систему пов'язаності між конкретними особами, а й відображати за допомогою відповідної системи аналітичних маркерів інтенсивність таких взаємозв'язків.

Ключові слова: розвідувальна аналітика, тактична операція, податкова злочинність.

Key words: intelligence analytics, tactical operation, tax crime.

Мурашко Анастасія Сергіївна

Перспективні напрями використання профайлінгу в Україні 472

**Наумович Ігор Сергійович,
Стаурська Олександра Миколаївна**

Характеристика особи злочинця у кримінальних
провадженнях, пов'язаних з незаконним обігом
особливо небезпечних наркотичних засобів 474

Падалка Лілія Олегівна

Використання методології розвідувальної аналітики
для забезпечення окремих тактичних операцій
під час розслідування злочинів у сфері оподаткування 477

Пастух Аліна Володимирівна

Обставини, що підлягають встановленню під час досудового
розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням
правил екологічної безпеки 480

Цибульський Дмитро Васильович

Щодо питання особливостей взаємодії правоохоронних органів
з громадськими організаціями 481

Чернов Олександр Віталійович

Криміналістичні та логіко-психологічні принципи
пізнавально-розумової роботи слідчого на початковому етапі
розслідування умисних вбивств працівників правоохоронних
органів при виконанні ними службових обов'язків 484

Якимович Роман Іванович

Окремі обставини, що підлягають встановленню
під час розслідування злочинної діяльності суб'єктів
підвищеного злочинного впливу 489

Алексеева Ліна Леонідівна

Постзлочинна поведінка як об'єкт криміналістичного дослідження . . . 491

**СЕКЦІЯ 23
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО
ТА СІМЕЙНОГО ПРАВА**

Харитонов Євген Олегович

Відкрите суспільство і приватне право як європейські
орієнтири розвитку 494

Давидова Ірина Віталіївна

Договори на розробку веб-сайтів: деякі питання
правового регулювання 498

Сафончик Оксана Іванівна

Окремі питання захисту нерухомого майна та інших
майнових прав фізичних осіб в умовах воєнного стану 501